

מאורות אל העבר

יט אלול תשח | 23/09/1948

קורבן עלילה בבצרה (רצח שפיק עדס)

שפיק עדס היה התגלמות ההצלחה של יהודי עיראק בתקופת השלטון הבריטי: בן למשפחת סוחרים מְחֻלָּב שהיגר לבגדד והפך לאחד מעשירי העיר והמדינה. עדס, שהיה יבואן המכוניות הגדול בעיראק, ועסק בייבוא ובייצוא בשלל תחומים, השתלב בחברה הגבוהה העיראקית ובביתו המפואר בבצרה התארחו שרים ומושלים. עם כשלון הצבא העיראקי במלחמתו עם ישראל בתש"ח, הפך עדס לשעיר לעזעזאל. הכספים הרבים שתרם לצבא ולמפלגות הלאומיות במדינה לא סייעו לו בשעה שההמון ביקש פורקן לאכזבתו מכשלון המלחמה. לאומנים עיראקיים הפגינו בחוצות בגדד בקריאה לרדיפת היהודים, ועדס הואשם על לא עוול בכפו במכירת נשק לישראל ובחתרנות קומוניסטית. בנוכחות אלפי צופים משולהבים, נדון עדס בי"ט באלול תש"ח (23.9.1948) למוות. הוא נתלה מול ביתו, בעוד בני משפחתו ושכניו היהודיים מסתגרים בביתם, מביטים מבעד לחרכי החלון בבעתה ומדליקים נרות נשמה לזכרו. העיראקים התעללו בגופתו של עדס אחרי הוצאתו להורג, וגל רדיפות נגד היהודים פשט ברחבי המדינה. מותו של שפיק הפך לקו פרשת המים בתולדות יהודי עיראק, ודרבן רבבות מהם להימלט ולעלות לארץ במסגרת מבצע עזרא ונחמיה.

שפיק עדס, צילום: ויקיפדיה נחלת הכלל

